

บทนำ

ความสำคัญของปัญหา

การเลือกตั้ง เป็นองค์ประกอบที่สำคัญยิ่งประเภทหนึ่ง ของประเทศที่ปกครองด้วยระบอบประชาธิปไตย ทั้งนี้ ก็เพราะตามลักษณะการปกครองด้วยระบอบประชาธิปไตยนั้น จะต้องให้ประชาชนได้มีโอกาสใช้อำนาจอธิปไตยอย่างกว้างขวาง และที่จะทำเช่นนั้นได้ในสังคมที่กว้างใหญ่อย่างเช่นในปัจจุบัน ก็จะต้องให้ประชาชนมาออกเสียงเลือกตั้งตัวแทนของตนเข้าไปใช้อำนาจนั้นแทน และการเลือกตั้งนั้นจะต้องมีระเบียบกฎเกณฑ์ที่ชัดเจนแน่นอนมีลักษณะทั่วไปคือ มีกฎหมายเกี่ยวกับการเลือกตั้งกำหนดลิติตลอดจนวิธีการดำเนินการต่าง ๆ โดยมีเจตนารมณ์ให้การเลือกตั้งเป็นไปด้วยความบริสุทธิ์และยุติธรรม

นับตั้งแต่ประเทศไทย ได้เปลี่ยนแปลงการปกครอง จากระบอบสมบูรณาญาสิทธิราชย์ (Absolute Monarchy) มาเป็นระบอบประชาธิปไตย โดยมีรัฐธรรมนูญชั่วคราวเป็นหลักในการปกครอง ตั้งแต่วันที่ 27 มิถุนายน 2475 เป็นต้นมานั้น รัฐธรรมนูญได้บัญญัติไว้ว่า อำนาจอธิปไตยย่อมมาจากประชาชนชาวสยาม บทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญ กำหนดให้ราษฎรใช้อำนาจอธิปไตยทางผู้แทน คือ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรซึ่งเป็นผู้แทนของประชาชนชาวไทย การเลือกตั้งจึงเป็นสิ่งจำเป็นที่จะต้องจัดให้มีขึ้น และเป็นทางนำมาซึ่งการบัญญัติกฎหมายเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ดังนั้น ประเทศไทยจึงได้ประกาศใช้กฎหมายเลือกตั้งนับตั้งแต่ พ.ศ. 2475 เป็นต้นมา จนกระทั่งถึงปัจจุบัน รวมทั้งฉบับแก้ไขเพิ่มเติมด้วยมีจำนวน 16 ฉบับด้วยกัน คือ

1. พระราชบัญญัติว่าด้วย การเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรในระหว่างเวลาที่ใช้บทบัญญัติเฉพาะกาล พ.ศ. 2475
2. พระราชบัญญัติการเลือกตั้ง พ.ศ. 2475 แก้ไขเพิ่มเติม พ.ศ. 2476
3. พระราชบัญญัติการเลือกตั้ง พ.ศ. 2475 แก้ไขเพิ่มเติม พ.ศ. 2476 ฉบับที่ 2
4. พระราชบัญญัติการเลือกตั้ง พ.ศ. 2475 แก้ไขเพิ่มเติม พ.ศ. 2476 ฉบับที่ 3 พ.ศ. 2479
5. พระราชบัญญัติการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรให้ใช้ไปพลางก่อน พ.ศ. 2490

6. พระราชบัญญัติการเลือกตั้งแก้ไขเพิ่มเติม พ.ศ. 2490
7. พระราชบัญญัติการเลือกตั้ง พ.ศ. 2494
8. พระราชบัญญัติการเลือกตั้ง (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2495
9. พระราชบัญญัติการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. 2499
10. พระราชบัญญัติการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2499
11. พระราชบัญญัติการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2500
12. พระราชบัญญัติการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. 2511
13. พระราชบัญญัติการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2517
14. พระราชบัญญัติการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2517
15. พระราชบัญญัติการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. 2522
16. พระราชบัญญัติการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2523
17. พระราชกำหนดแก้ไขเพิ่มเติม พระราชบัญญัติการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. 2526
18. พระราชกำหนดแก้ไขเพิ่มเติม พระราชบัญญัติการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2529

แต่ทั้ง 18 ฉบับดังกล่าวนี้ เป็นกฎหมายหลักเพียง 5 ฉบับเท่านั้น คือ

1. พระราชบัญญัติการเลือกตั้ง พ.ศ. 2475 แก้ไขเพิ่มเติม พ.ศ. 2476 ฉบับที่ 2 ซึ่งเป็นการประกาศใช้กฎหมายใหม่ทั้งฉบับ
2. พระราชบัญญัติการเลือกตั้ง พ.ศ. 2475 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2479 เป็นการประกาศใช้กฎหมายใหม่ทั้งฉบับ
3. พระราชบัญญัติการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. 2499 เป็นกฎหมายที่ยกร่างขึ้นใหม่ทั้งฉบับ
4. พระราชบัญญัติการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. 2511 เป็นกฎหมายที่ร่างขึ้นใหม่ทั้งฉบับ
5. พระราชบัญญัติการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. 2522 เป็นกฎหมายที่ร่างขึ้นใหม่ทั้งฉบับ

แต่เป็นที่น่าสังเกตว่า พระราชบัญญัติการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. 2522 ที่ใช้อยู่ในปัจจุบัน ได้กำหนดวงเงินค่าใช้จ่ายเพื่อการหาเสียงเลือกตั้งไว้อย่างชัดเจนเป็นครั้งแรก ซึ่งไม่เคยมีการกำหนดไว้ในกฎหมายเลือกตั้งฉบับใดเลย โดยเป็นการนำความคิดมาจากกฎหมายเลือกตั้งของประเทศอังกฤษ ซึ่งมีวัตถุประสงค์จะป้องกันผู้สมัคร หรือพรรคการเมืองที่ร่ำรวยไม่ให้ได้เปรียบคู่แข่งอื่น ๆ กล่าวคือ ผู้สมัครรับเลือกตั้งแต่ละคนจะต้องตั้งตัวแทนในการเลือกตั้งอย่างเป็นทางการ เพื่อดูแลค่าใช้จ่ายทั้งหลายที่มีจุดหมายในการส่งเสริมผลประโยชน์ของผู้สมัครระหว่างการรณรงค์หาเสียง ตัวแทนจะต้องเสนอบัญชีแสดงรายการค่าใช้จ่าย ว่าไม่ได้ใช้จ่ายเกินกว่าอัตราสูงสุดที่อนุญาต ฉะนั้น การที่ประเทศไทยได้มีการกำหนดควบคุมค่าใช้จ่ายเพื่อการหาเสียงเลือกตั้งใน กฎหมายเลือกตั้งฉบับที่ใช้อยู่ในปัจจุบัน ก็เพราะว่าในช่วงการเลือกตั้งทั่วไปในปี พ.ศ. 2512 ถึง 2519 ได้มีการใช้จ่ายเงินในการรณรงค์หาเสียงกันเป็นจำนวนมาก เนื่องจากในช่วงนี้ได้มีนักธุรกิจและผู้ที่มีทุนทรัพย์จำนวนมากสมัครรับเลือกตั้ง ดังจะเห็นได้ว่า ผู้สมัครที่เป็นนักธุรกิจที่ได้รับเลือกตั้งเข้ามาในสภาผู้แทน มีจำนวนมากกว่าอาชีพอื่น ๆ เช่น

- ในการเลือกตั้งปี พ.ศ. 2512 มี ส.ส. เป็นนักธุรกิจ 81 คน หรือร้อยละ 36.99 ของสมาชิกทั้งหมด

- ในการเลือกตั้งปี พ.ศ. 2518 มี ส.ส. ที่เป็นนักธุรกิจ 92 คน หรือร้อยละ 34.20 ของสมาชิกทั้งหมด

- ในการเลือกตั้ง พ.ศ. 2519 ส.ส. ที่เป็นนักธุรกิจมี 82 คน หรือร้อยละ 29.39 แม้ว่าในปี พ.ศ. 2519 จะมี ส.ส. ที่เป็นนักธุรกิจเป็นจำนวนน้อยลง แต่ก็ยังเป็นอาชีพที่มากกว่าอาชีพอื่น

เป็นที่วิพากษ์วิจารณ์กันมากกว่า ในช่วงนี้ได้มีการใช้เงินในการหาเสียงเลือกตั้ง เป็นจำนวนมาก ทำให้ผู้มีฐานะทางการเงินดีมักได้เปรียบในการหาเสียงอยู่เสมอ¹

ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2526 เป็นต้นมา การเลือกตั้งในประเทศไทยมักมีการใช้เงินซื้อคะแนนเสียงจากประชาชนกันอย่างแพร่หลายมากขึ้น โดยการจ่ายเงินเป็นรายหัว ดังจะเห็นได้จากการเลือกตั้งทั่วไปเมื่อวันที่ 22 เมษายน 2526 การเลือกตั้งทั่วไปเมื่อวันที่ 27 กรกฎาคม 2529 และการเลือกตั้งทั่วไปเมื่อวันที่ 24 กรกฎาคม 2531 ซึ่งเป็นครั้งสุดท้าย ปรากฏว่า สื่อมวลชนต่างก็นำเอาพฤติการณ์ซื้อคะแนนเสียงเลือกตั้ง ของพรรคการเมืองและผู้สมัครต่าง ๆ มาตีแผ่ให้ประชาชนได้รับทราบ นอกจากนั้นในการเลือกตั้งซ่อมในระยะต่อมา ก็ยังปรากฏชัดแจ้งว่า ผู้ที่สมัครรับเลือกตั้งซ่อมส่วนใหญ่มีการใช้เงินซื้อคะแนนเสียงเลือกตั้งจากประชาชนเป็นอย่างมากถึงแม้ว่าจะได้มีการกำหนดวงเงินค่าใช้จ่ายเพื่อการทำเสียงเลือกตั้งเป็นจำนวน 350,000 บาท ไว้ในกฎหมายเลือกตั้งก็ตาม แต่มาตรการดังกล่าวก็ไม่สามารถควบคุมมิให้ผู้สมัครใช้เงินเกินกว่าที่กฎหมายกำหนดได้ ดังนั้น ปัญหาการควบคุมค่าใช้จ่ายเพื่อการทำเสียงเลือกตั้งจึงเป็นปัญหาสำคัญที่ควรได้มีการศึกษากันอย่างจริงจัง เพราะแนวโน้มค่าใช้จ่ายในการหาเสียงเลือกตั้งที่มากขึ้น ย่อมก่อให้เกิดผลร้ายต่อระบอบประชาธิปไตย โดย กล่าวคือ ทำให้ผู้มีเงินมีโอกาสเข้ามาครอบงำการเมืองไทยมากขึ้น ทำให้หลักความเท่าเทียมกันในโอกาสอันเป็นหลักสำคัญของประชาธิปไตยเสียไป ผู้ที่มีความรู้ความสามารถแต่มีกำลังทางการเงินน้อยมีโอกาสชนะการเลือกตั้งน้อยลง นอกจากนี้ การที่ผู้มีเงินประสบความสำเร็จทางการเมืองได้เช่นนี้ จะเป็นตัวอย่างให้บรรดานักธุรกิจ หรือผู้มีอำนาจทางการเงินอื่น ๆ ทั้งในกรุงเทพฯ และต่างจังหวัดดำเนินรอยตามโดยสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรสมาชิกสภาจังหวัด และสมาชิกสภาเทศบาล ตลอดจนสมัครเป็นกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน โดยใช้เงินเพื่อการทำเสียงเลือกตั้ง

¹ในการเลือกตั้งเมื่อวันที่ 28 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2500 ซึ่งเรียกว่า "การเลือกตั้งกิ่งพุทธกาล" ก็ได้มีการทุจริตในการเลือกตั้งทุกรูปแบบ รวมทั้งการทุ่มเงินในการรณรงค์หาเสียงเลือกตั้งกันอย่างกว้างขวาง จนอาจกล่าวได้ว่าการเลือกตั้งในครั้งนี้เป็น การเลือกตั้งที่สกปรกหรือทุจริตมากที่สุดในประเทศไทย แต่เนื่องจากในขณะนั้นยังไม่มีกำหนดวงเงินค่าใช้จ่ายเพื่อการทำเสียงเลือกตั้งไว้ในกฎหมาย.

มากขึ้น ซึ่งจะมีผล เป็นการตัดโอกาสให้คนที่มีความน้อยไม่สามารถเข้ามามีบทบาทในทางการเมืองได้ นอกจากนี้ เมื่อผู้สมัครรับเลือกตั้งที่ใช้เงินจำนวนมากเพื่อการเลือกตั้ง ได้รับเลือกตั้งแล้ว ย่อมจะต้องเข้ามาทำผลประโยชน์กลับคืน โดยการวิ่งเต้นดำรงตำแหน่งทางการเมืองเป็นรัฐมนตรี เลขานุการรัฐมนตรี เพราะเป็นตำแหน่งที่อาจอำนวยความสะดวกให้กับตนเอง และพวกพ้องได้ นอกจากนั้นบุคคลเหล่านี้ย่อมจะต้องให้การตอบแทนในรูปแบบต่าง ๆ แก่ผู้ช่วยเหลือตนในการเลือกตั้ง ทั้งนี้เพราะเมื่อพ่อค้า หรือนักธุรกิจได้ให้การสนับสนุนทางการเงินแก่ผู้สมัครแล้ว ย่อมเป็นสิ่งธรรมดาที่พวกเขาจะหวังได้รับการตอบแทนในเรื่องต่าง ๆ อันเป็นประโยชน์ทางธุรกิจของตน ลักษณะของการตอบแทนกันเช่นนี้ เป็นการตอบย่ำความสำคัญของระบบอุปถัมภ์ แบบลูกพี่-ลูกน้อง (Patron-client Relationship) และเห็นแก่ประโยชน์ส่วนตัว หรือของพวกพ้องมากกว่าประโยชน์สาธารณะ ด้วยเหตุนี้ จึงมักมีการวิพากษ์วิจารณ์กันอยู่เสมอว่า สถาบันที่มาจากการเลือกตั้ง ไม่ว่าจะเป็นพรรคการเมือง หรือสภาผู้แทนราษฎรมักไม่คำนึงถึงผลประโยชน์สาธารณะเท่าที่ควร

สมมติฐานและเหตุผลของการศึกษา

การควบคุมค่าใช้จ่ายในการหาเสียงเลือกตั้ง ตามพระราชบัญญัติการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. 2522 ได้ประกาศบังคับใช้มาเป็นเวลานานแล้ว ทำให้ไม่มีความสอดคล้องและเหมาะสมกับสภาพทางการเมือง และเศรษฐกิจของประเทศไทยในปัจจุบัน ประกอบกับการเลือกตั้งในระยะหลัง ๆ ตั้งแต่ พ.ศ. 2526 เป็นต้นมา แนวโน้มในการใช้จ่ายเพื่อการหาเสียงเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรมีจำนวนเพิ่มมากขึ้น และมีการใช้เงินเกินกว่าที่กฎหมายกำหนด โดยเฉพาะการใช้จ่ายเงินซื้อคะแนนเสียงจากประชาชนกันอย่างแพร่หลาย ก่อให้เกิดความไม่เป็นธรรมแก่ผู้สมัครรับเลือกตั้งที่มีฐานะยากจน ดังนั้น จึงควรมีการศึกษาหาแนวทางแนวทางแก้ไขเกี่ยวกับวิธีการควบคุมค่าใช้จ่ายในการหาเสียงเลือกตั้ง เพื่อที่จะทำให้การเลือกตั้งเป็นไปด้วยความบริสุทธิ์ยุติธรรม และสอดคล้องกับสภาพทางการเมืองของประเทศไทยในปัจจุบันด้วย

หอสมุดกลาง สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

วัตถุประสงค์

1. เพื่อแสดงถึงปัญหาเกี่ยวกับการกำหนดวงเงินค่าใช้จ่าย ในการหาเสียงเลือกตั้งที่ไม่สอดคล้องกับสภาพทางการเมืองและ เศรษฐกิจของประเทศไทยในปัจจุบัน และค้นหาสาเหตุที่ทำให้เจ้าหน้าที่ของรัฐไม่สามารถตรวจสอบการใช้เงินเกินกว่าที่กฎหมายกำหนดได้
2. เพื่อชี้ให้เห็นถึงข้อบกพร่อง ในการควบคุมค่าใช้จ่ายในการหาเสียงเลือกตั้ง ตามพระราชบัญญัติการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. 2522 ว่าไม่สามารถให้ความเป็นธรรมแก่ผู้สมัครรับเลือกตั้งได้อย่างแท้จริง
3. เพื่อค้นหาแนวทาง หรือศึกษาหาแนวทางในการควบคุมค่าใช้จ่ายเพื่อการทำเสียงเลือกตั้ง ตามพระราชบัญญัติการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. 2522 ว่าควรเป็นไปในรูปแบบใด จึงจะสามารถบังคับใช้กฎหมายส่วนนี้ให้มีผลอย่างจริงจัง

ขอบเขตการวิจัย

1. ศึกษาถึงค่าใช้จ่ายเพื่อการทำเสียงเลือกตั้ง ของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรในประเทศไทย ว่ามีความสัมพันธ์กับการรณรงค์หาเสียงเลือกตั้งมากน้อยเพียงใด
2. ศึกษาถึงวิธีการรณรงค์หาเสียงเลือกตั้ง และค่าใช้จ่ายในการหาเสียงเลือกตั้งของต่างประเทศ เช่น สหรัฐอเมริกา อังกฤษ ญี่ปุ่น เพื่อนำมาเปรียบเทียบกับของไทย
3. ศึกษาถึงมาตรการในการควบคุมค่าใช้จ่าย เพื่อการทำเสียงเลือกตั้งของประเทศไทยและต่างประเทศ โดยนำมาเปรียบเทียบเพื่อหาแนวทางที่เหมาะสมสำหรับประเทศไทย

แนวความคิดและผลงานวิจัย

1. จะนำแนวความคิดเกี่ยวกับหลักการของประชาธิปไตย โดยเฉพาะหลักแห่งความเท่าเทียมกันมาใช้ในการเลือกตั้ง คือ การเลือกตั้งจะต้องเป็นธรรม (Fair) หมายความว่า การเลือกตั้งจะต้องป้องกันมิให้ผู้สมัครรับเลือกตั้งเอาเปรียบกันในการรณรงค์หาเสียง เช่น ใช้กลไกของทางราชการหาเสียงจากประชาชน หรือใช้เงินมากเกินไปเพื่อจูงใจให้ผู้เลือกตั้งลงคะแนนเสียงให้แก่ตน ด้วยเหตุนี้กฎหมายจึงควรเปิดโอกาส ให้ชนทุกชั้น

ได้มีโอกาสเสนอตน เพื่อให้ผู้มีสิทธิออกเสียงเลือกตั้ง คัดเลือก โดยไม่มีข้อจำกัดใด ๆ ที่จะมีผลเป็นการตัดสิทธิของผู้สมัครรับเลือกตั้ง ไม่ว่าจะเป็นข้อจำกัดทางด้านเพศ ศาสนา การศึกษา และฐานะทางเศรษฐกิจ โดยเฉพาะในทางเศรษฐกิจ กฎหมายจะป้องกันมิให้ผู้มีฐานะทางเศรษฐกิจดีกว่า ได้เปรียบผู้ที่ยากกว่า ในการลงทุนเพื่อหาเสียงเลือกตั้ง ดังนั้น กฎหมายจึงห้ามใช้เงินหาเสียง เพื่อการเลือกตั้งเกินกว่าที่กฎหมายกำหนด

2. การศึกษาเกี่ยวกับการรณรงค์หาเสียงเลือกตั้ง และค่าใช้จ่ายในการหาเสียงเลือกตั้งในประเทศไทยยังมีอยู่น้อยมาก สำหรับในต่างประเทศที่มีการเลือกตั้ง และมีประชาธิปไตยค่อนข้างมั่นคง มีการศึกษาในเรื่องนี้พอสมควร เช่น ในอังกฤษ ญี่ปุ่น และสหรัฐอเมริกา ในเรื่องการรณรงค์หาเสียงเลือกตั้งของญี่ปุ่น งานที่สำคัญ คือของ Gerald L. Curtis ในหนังสือที่ชื่อว่า Election Campaigning: Japanese Style ซึ่งได้ศึกษายุทธวิธีการรณรงค์หาเสียงเลือกตั้งของผู้สมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรของญี่ปุ่น โดยศึกษาถึงองค์การหาเสียงของผู้สมัครในชนบท และในเขตเมือง โดยชี้ให้เห็นว่า ในการหาเสียงเลือกตั้งในเขตชนบทนั้นผู้สมัครยังต้องใช้ผู้นำท้องถิ่นเป็นสำคัญ ส่วนในเขตเมืองใหญ่นั้น ผู้สมัครมักอาศัยสมาคม หรือองค์การต่าง ๆ ที่มีผู้อสาสมัครมาช่วยในการหาเสียง หรือใช้วิธีการหาเสียงโดยตรงกับผู้ลงคะแนนเสียงแสดงให้เห็นว่าการหาเสียงในญี่ปุ่น บทบาทของสื่อมวลชน และองค์การ สมาคมต่าง ๆ ในการสนับสนุนและระดมเสียงผู้เลือกตั้ง ให้กับผู้สมัครมีแนวโน้มที่จะมีความสำคัญมากขึ้นเรื่อย ๆ ส่วนในด้านเกี่ยวกับการใช้จ่ายในการหาเสียงเลือกตั้ง Curtis สรุปว่า ประเทศญี่ปุ่นก็มีกฎหมายเลือกตั้งกำหนดจำนวนค่าใช้จ่ายเพื่อการหาเสียงเลือกตั้งของผู้สมัครรับเลือกตั้งไว้ แต่ในทางปฏิบัตินั้นผู้สมัครรับเลือกตั้งส่วนใหญ่ใช้เงินเกินกว่าที่กฎหมายอนุญาตไว้แทบทั้งสิ้น แต่ก็มีได้ระบุว่า ผู้สมัครรับเลือกตั้งใช้เงินค่าใช้จ่ายเกินไปเป็นจำนวนเงินเท่าใด แต่ที่สำคัญ คือ เขาได้ระบุที่มาของแหล่งเงินทุนที่สนับสนุนในกรณีของพรรคเสรีประชาธิปไตย (Liberal Democratic Party) ซึ่งเป็นพรรคการเมืองที่เป็นรัฐบาลติดต่อกันมาเป็นเวลานานจนถึงปัจจุบัน ว่ามาจากแหล่งสนับสนุน 4 ทางด้วยกันคือ (1) แหล่งสนับสนุนจากพรรคการเมืองนั้นเอง (2) แหล่งสนับสนุนจากกลุ่มที่อยู่ภายในพรรคการเมืองนั้น (3) แหล่งสนับสนุนจากกลุ่มนักธุรกิจ และ (4) แหล่งสนับสนุนจากตัวผู้สมัครรับเลือกตั้งนั้นเอง

สำหรับประเทศสหรัฐอเมริกาได้มีการศึกษาถึงค่าใช้จ่ายในการรณรงค์ เพื่อการหาเสียงเลือกตั้งไว้เช่นกัน งานที่สำคัญ คือของ Herbert E. Alexander ในหนังสือ Political Financing และ Financing Politics เขาได้ศึกษา ถึงการใช้จ่ายเงินเพื่อการหาเสียงเลือกตั้ง โดยเฉพาะในตำแหน่งประธานาธิบดี ตลอดจนระเบียบในการใช้เงินหาเสียง และการบริจาคเงินให้แก่ผู้สมัครรับเลือกตั้ง ประเด็นที่ Alexander ได้ชี้ให้เห็น คือ ได้มีความพยายามจำกัดการใช้จ่ายเงิน และการบริจาคเงินในการหาเสียงเลือกตั้ง เพื่อป้องกันการได้เปรียบเสียเปรียบระหว่างผู้สมัครด้วยกัน ในด้านการเงินเพื่อการหาเสียงรับเลือกตั้งเป็นประธานาธิบดี ผู้สมัครใช้จ่ายเงินได้ไม่เกิน 20 ล้านเหรียญสหรัฐ ส่วนสมาชิกสภาองเกรสไม่เกิน 700,000 เหรียญ นอกจากนี้ Alexander ได้เปิดเผยอีกว่า ในการเลือกตั้งชิงตำแหน่งประธานาธิบดีระหว่าง นายจิมมี คาร์เตอร์ ผู้สมัครในนามของพรรคเดโมแครท และ นายเจอร์ลด์ ฟอร์ด ผู้สมัครในนามของพรรครีพับลิกัน ปรากฏว่าผู้สมัครรับเลือกตั้งทั้งสองคนต่างก็ได้รับเงินสนับสนุนจากรัฐบาลกลางเป็นเงินคนละ 20,000,000 เหรียญ ซึ่งหมายความว่า ผู้สมัครรับเลือกตั้งทั้งสองคน จะรับเงินสนับสนุนจากแหล่งอื่นอีกไม่ได้เลย แต่ในทางปฏิบัติแล้วย่อมเป็นไปได้เลยที่จะป้องกันมิให้ผู้สมัครรับการสนับสนุนจากแหล่งอื่น ส่วนพรรคการเมืองนั้นยังสามารถรับความช่วยเหลือทางการเงินจากแหล่งสนับสนุนต่าง ๆ ได้อีกถึง 3,000,000 เหรียญ

สำหรับการศึกษาถึงการใช้จ่ายเงินของการเลือกตั้งในประเทศไทยนั้น พรศักดิ์ ผ่องแผ้ว และจรรยา สุภาพ ได้วิจัยถึงการหาเสียง และค่าใช้จ่ายในการเลือกตั้งข้อมสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร จังหวัดบุรีรัมย์ เมื่อวันที่ 28 สิงหาคม 2526 พบว่า มีการแจกจ่ายเงินอย่างกว้างขวางในอัตราหัวละ 10-200 บาท ส่วนการแจกจ่ายสิ่งของนั้นมีวงจำกัดกว่าเงิน สำหรับสิ่งของที่แจกนั้นส่วนใหญ่ได้แก่ เสื้อผ้า รองเท้า น้ำปลา สุรา เป็นต้น อิทธิพลจากการแจกเงินจะมีสูงในกลุ่มบุคคลที่มีฐานะทางเศรษฐกิจและสังคมต่ำ พวกนี้จะมีรู้สึกผูกพันว่า เมื่อรับเงิน หรือสิ่งของแล้วควรไปลงคะแนนเสียงให้กับผู้ที่ให้เงิน การแจกเงินและสิ่งของกระทำผ่านหัวคะแนน เช่น กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ครู พ่อค้า ส่วนที่ชนะของเจ้าหน้าที่ต้องวงเงินที่กฎหมายกำหนดค่าใช้จ่าย เพื่อการหาเสียงเลือกตั้งนั้น เจ้าหน้าที่เห็นว่าไม่สามารถบังคับได้ แต่ก็มีส่วนเห็นว่า ควรคงจำนวนเงินไว้เพื่อเป็นกรอบของการใช้จ่าย ถ้าปล่อยให้มีการใช้จ่ายอย่างเสรีแล้ว ผู้มีฐานะทางด้านการเงินดีจะได้เปรียบ นอกจากนี้ สุจิต บุญองการ

ได้วิจัยเกี่ยวกับการใช้งบประมาณในการรณรงค์หาเสียงเลือกตั้งพบว่า การจัดองค์กรหาเสียงเลือกตั้งของผู้สมัครรับเลือกตั้ง จะต้องเสียค่าใช้จ่ายสูง โดยเฉพาะอย่างยิ่งถ้าต้องการให้การทำงานขององค์กรหาเสียงเข้มแข็ง และมีประสิทธิภาพ ดังนั้น ผู้สมัครรับเลือกตั้งจึงต้องมีเงินค่าใช้จ่ายสูงตามมาด้วย และยังพบว่าจำนวนเงินค่าใช้จ่ายที่กฎหมายเลือกตั้งกำหนดไว้สำหรับการหาเสียงเลือกตั้งของผู้สมัครรับเลือกตั้งแต่ละคนไม่เกินคนละ 350,000 บาท นั้น เป็นสิ่งที่เป็นไปได้ โดย เฉพาะอย่างยิ่งที่ต้องการประสบความสำเร็จในการเลือกตั้งเป็น ผู้แทนราษฎร

วิธีการวิจัย

เป็นการศึกษาโดยวิธีวิจัยเอกสาร (Documentary Research) โดยรวบรวมจากเอกสาร บทความ กฎหมาย ผลงานทางวิชาการ วิทยานิพนธ์ และรายงานการวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อรวบรวมรายละเอียดต่าง ๆ แล้วทำการศึกษา วิเคราะห์ เรื่องที่เกิดขึ้น นอกจากนั้นก็จะได้รวบรวมข้อมูลบางส่วนจากการสัมภาษณ์นักการเมือง นักวิชาการ และเจ้าหน้าที่ผู้เกี่ยวข้อง โดยรวมประมวลกันเข้า เพื่อสร้างแนวทางในการแก้ปัญหา การควบคุมค่าใช้จ่ายในการเลือกตั้ง

ผลประโยชน์ที่ควรจะได้รับ

1. เพื่อให้ได้ภาพรวมของปัญหาเกี่ยวกับการควบคุมค่าใช้จ่าย เพื่อการหาเสียงเลือกตั้งตามพระราชบัญญัติการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. 2522 ตลอดจนจุดอ่อน และจุดแข็งของการควบคุมค่าใช้จ่าย เพื่อการหาเสียงดังกล่าวที่ใช้อยู่ในปัจจุบัน รวมทั้งความไม่ได้ดูลงภาพระหว่างวงเงินค่าใช้จ่ายเพื่อการเลือกตั้งกับความเป็นจริง ตลอดจนสภาพบังคับต่าง ๆ โดยนำมาประมวลกับเข้า เพื่อสร้างแนวทางในการแก้ปัญหา และเสนอแนวความคิดต่าง ๆ ในประเด็นที่สำคัญเพื่อให้ได้แนวทางที่เหมาะสม

2. การศึกษาในเรื่องนี้จะเป็นการช่วยเผยแพร่ความรู้เกี่ยวกับการควบคุมค่าใช้จ่ายเพื่อการหาเสียงเลือกตั้ง และกลวิธีในการหาเสียงเลือกตั้งตลอดจนแหล่งที่มาของเงินที่ใช้สนับสนุนพรรคการเมือง และผู้สมัครรับเลือกตั้งทั้งของต่างประเทศและประเทศไทย